

Cái Đồng Hồ Timex

Trường Sơn Lê Xuân Nhị

*Mỗi lần nắng mới hắt bên song
Xao xác gà trưa gáy náo nùng
Lòng rười buồn theo thời dĩ vãng
Chập chờn sống lại những ngày không*

*Tôi nhớ Mẹ tôi thuở thiếu thời
Lúc Người còn sống, tôi lên mười
Mỗi lần nắng mới reo ngoài nội
Áo đỏ Người đưa trước giậu phơi*

*Hình dáng Mẹ tôi chưa xoá mờ
Hãy còn muờng tượng lúc vào ra
Nét cười đen nhánh sau tay áo
Trong ánh trưa hè, trước giậu thưa...*

Lưu Trọng Lư

Bài thơ này của Lưu Trọng Lư chắc chắn mọi người đều đã đọc từ những năm Tiểu Học, và ai đọc thì cũng đều cảm thấy buồn trong lòng, dù mình còn mẹ hay không. Dĩ nhiên, trong lòng chúng ta, ai cũng ôm ấp nhiều kỷ niệm tuyệt vời về mẹ mình và tôi cũng thế, cũng ôm ấp nhiều kỷ niệm tuyệt vời về mẹ tôi, nhưng cái kỷ niệm làm cho tôi nhớ mãi là chuyện ngày mẹ cho tôi cái đồng hồ Timex khi tôi... thi rớt Trung Học Đệ Nhất Cấp.

Những tháng ngày ở ngưỡng cửa trường Trung Học, nhất là những năm đệ Ngũ, đệ Tứ là những tháng ngày của những thằng con nít bắt đầu biết lột xác lớn lên, chập chững bước vào lứa tuổi dậy thì. Đây là lứa tuổi bắt đầu biết ăn diện, biết tập tễnh hút thuốc lá, uống cà phê, hoặc thậm chí uống bia, tập tễnh làm thơ, viết lách... vân vân. Một trong những chuyện quan trọng ở lứa tuổi này là chuyện ăn diện. Tôi không biết con gái như thế nào, nhưng con trai ở lứa tuổi tôi thì phải quần ống túm, giày Beatles, tóc để dài, lái xe Honda hay Suzuki vi vút... vân vân

Nhà tôi nghèo, cho nên, trong lúc bạn bè cùng lớp, đứa thì có Honda, Suzuki, tôi vẫn đạp chiếc xe đạp cũ mềm với đủ thứ tật xấu như hay xì bánh và trật xên. Nhưng chuyện Honda Suzuki là chuyện nhỏ, chuyện gần hơn, là đứa nào cũng mặc áo Nil France, vải mỏng tinh, quần Tergan, vải dày cộm, tay đeo đồng hồ SeiKo chói sáng, vân vân, trong khi tôi chỉ mặc quần áo nội hoá rẻ tiền, và đếch có đồng hồ để đeo... Ha ha ha, đành chịu thôi! Thua sút thiên hạ là một chuyện chẳng ai thích, nhưng nhà nghèo quá, tiền ăn tiền học hàng tháng còn thiếu lên thiếu xuống, tiền đâu cho tôi được hưởng những thứ xa xỉ phẩm đó. Tôi dù còn nhỏ nhưng cũng biết thân phận, biết tình cảnh khó khăn của gia đình, nên không bao giờ dám xin xỏ bố mẹ này kia. Có xin xỏ cũng không được thì xin xỏ làm gì. Tôi còn đủ trí thông minh và can đảm để nhận ra những chuyện này ngay từ hồi đó.

Dù tôi nghèo như vậy, không hiểu tại sao, tôi không bao giờ cảm thấy thua sút bạn bè và đồng thời, bạn bè cũng không bao giờ coi thường tôi. Chúng nó rất quý mến tôi, đối xử với tôi rất chí tình và cho đến bây giờ, tôi vẫn không hiểu tại sao. Chúng nó chẳng bao giờ ngần ngại chờ tôi đi học hay chia sẻ với tôi những ổ bánh mì thật, những ly nước mía, những chai xá xí, hoặc lì xì cho tôi vài trăm bạc để tôi có tiền đi chơi vân vân. Có thể nói, giàu nghèo không phải là một vấn đề đối với học sinh trường La San Ban Mê Thuật của tôi lúc đó... Cuối năm Đệ Tứ, sắp sửa thi Trung Học, để khuyến khích thằng con trai, mẹ tôi nói:

- Con mà thi đậu, má cho con cái đồng hồ Timex.

Hồi đó, đồng hồ Timex là loại đồng hồ rẻ tiền so với Seiko hay Buleva này kia, nhưng tôi mừng lắm, vì ít nhất, tôi cũng sẽ có được một cái đồng hồ đeo tay giống như bạn bè. Nhìn xa xa, thì Seiko với Timex cũng giống nhau thôi... ha ha ha !

Hồi đó, muốn thi Trung học, phải xuống Nha Trang, mất một tuần lễ nên mẹ cũng ráng dành dụm vài ngàn bạc cho thằng con trai đi thi. Tôi đi thi, bài vở làm ngon lành, và tính toán lại, tôi chắc chắn rằng mình sẽ đậu. Một tháng sau, ở Nha Trang treo bảng kết quả, trường La San Ban Mê Thuật gọi một người xuống coi và đem danh sách về. Tên tôi không có trong những người thi đậu. Đối với tôi, trời đã sụp xuống đầu tôi. Khỏi cần nói, ai cũng biết tôi đã buồn như thế nào. Hồi đó đã có câu, “*Đệ nhất buồn là cái hỏng thi.*” Với tôi, chẳng những buồn, mà còn cảm thấy nhục nữa. Buồn tôi có thể chịu được, nhưng nhục thì không bao giờ. Tôi chẳng dám nhìn mặt mẹ tôi, đừng nói gì đến thân phụ. Nhìn thấy người ở xa là tôi đã trốn biệt, khuất mắt người. Tôi đã làm phụ lòng không biết bao nhiêu người. Tôi chẳng đáng sinh ra, chẳng đáng sống. Thật ra, tôi chỉ muốn chết nhưng không chết được.

Nhưng người mẹ làm như trời sinh ra để thương yêu, tha thứ, và hiểu con cái mình. Một buổi chiều nọ, mẹ ngồi xuống bên tôi, dịu dàng vuốt tóc tôi, nói mà như muốn khóc:

- Con đừng buồn quá con ơi, Học tài thi phận con ạ.

Tôi biết mẹ nói thế để cho tôi bớt buồn, nhưng riêng tôi, tôi không thể nào tha thứ cho tôi được. Tôi chính là người phải khóc để cầu xin sự tha thứ, nhưng không khóc được, mẹ lại muốn khóc cho tôi. Đó chính là một lúc mà tôi hiểu được tình mẫu tử nó to lớn như thế nào... Sau đó không lâu, tôi nhớ mãi, lại một buổi chiều nữa, mẹ đi đâu về không biết, đến ngồi bên tôi, mặt mày tươi như hoa nở, đưa cho tôi một chiếc hộp nhỏ có ruy băng màu vàng. Tôi mở ra và nhìn thấy đó là một cái đồng hồ Timex có chỗ chỉ ngày. Trong lúc tôi đang sửng sờ, mẹ tôi nhìn tôi âu yếm và hãnh diện nói:

- Má cho con đó !

Tôi ngạc nhiên mừng rỡ, nhưng ứ ớ, nói không ra tiếng:

- Nhưng con thì rớt, sao má lại mua đồng hồ cho con?

Mẹ nhìn tôi, cười rất dịu dàng và âu yếm nói:

- Đậu hay rớt, chuyện đó không quan trọng con ơi. Cái quan trọng là con đã cố gắng hết lòng hết sức mình. Con đừng buồn nữa con trai của mẹ...

Nói đến đó, nước mắt mẹ trào ra và ôm tôi mà khóc. Tôi cũng ôm mẹ và hai mẹ con cùng khóc. Hai con người thất thế, cùng nghèo khổ, cùng thua cuộc, ôm nhau khóc trong một trạng huống bi thương nhưng thông hiểu được nhau. Cả hai chúng tôi đều là những kẻ bại trận. Mẹ thì nghèo khổ, tôi thì thi rớt. Chúng tôi đã thua số mạng, thua cuộc đời... Lúc ấy, tôi nhận ra rằng lòng mẹ thương con rất là to lớn, không giới hạn. Tôi đã thi rớt, mẹ chẳng buồn, chẳng than phiền, chẳng chửi bới, lại tặng cho tôi món quà mà tôi không xứng đáng để đón nhận, trong khi nhà tôi nghèo lắm, cơm ăn chạy từng bữa chưa chắc đã có. Tôi không biết mẹ đi đâu ra tiền để mua cho tôi cái đồng hồ này, dù Timex là thứ đồng hồ rẻ tiền nhất Việt Nam lúc đó.

Nhờ hành động này của mẹ mà suốt cuộc đời tôi, tôi luôn luôn tập tha thứ, tập sống quảng đại - tôi phải “tập” bởi vì tôi vốn là một con người hẹp hòi, khát khe. Quan trọng hơn cả, tôi luôn luôn đứng về phía những người nghèo khổ, những kẻ thấp cổ bé miệng, những người bị thiệt thòi, chân lấm tay bùn và cùng đing trong xã hội. Tôi không thể nào chịu được sự bất công, dù nó đến từ đâu, trong bất cứ hoàn cảnh nào.

Ngày hôm sau, bạn bè trong trường lé mắt khi thấy thằng Nhị đen nghèo khổ đeo được cái đồng hồ mới, dù là thứ đồng hồ rẻ tiền nhất Việt Nam, nhưng mặt cứ vênh lên tới trời... Chuyện này dễ hiểu, quý vị có thể thông cảm được. Vài tuần sau, tôi đi học về và ngạc nhiên khi thấy thân phụ đứng chờ tôi trước nhà, mặt mày tươi rói lên. Đây quả là một chuyện lạ. Mà thật, thân phụ nói:

- Con thi đậu Trung Học rồi.

Tôi chưng hửng, ngạc nhiên nói:

- Trường nói con rớt mà?

- Không, chị Ngọc đi coi bảng ở Nha Trang, và chị thấy tên con.

Thì ra, cái thằng khốn nạn mà trường La San gọi đi coi bảng vì một lý do nào đó đã bỏ sót tên tôi. Một tháng sau, tôi lấy được chứng chỉ của bằng Trung Học Đệ Nhất Cấp.

Đây là một câu chuyện nhỏ của một thằng học sinh con nhà nghèo trường La San Ban Mê Thuật. Chuyện tầm thường, chẳng hay ho đặc sắc gì, nhưng, nhân ngày Lễ Mẹ, tôi viết để kính dâng hương hồn Mẹ tôi và chia sẻ với anh chị em. Xin cảm ơn đã bỏ thì giờ đọc bài này và chúc tất cả mọi người một Ngày Lễ Mẹ vui vẻ, bình an.

Trường Sơn Lê Xuân Nhị
5/10/2020, Ngày Lễ Mẹ